T013 BD IV 190-Q22-P26 Bồ Tát Hỏi Đạo Tiên A La La-Phật Bản Hạnh Tập

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH PHAÄT BAÛN HAÏNH TAÄP QUYEÅN 22

Phaåm 26: BOÀ-TAÙT HOÛI ÑAÏO TIEÂN A-LA-LA (Phaàn 2)

Luùc baáy giôø Tieân A-la-la bieát roõ taâm Boà-taùt coù ñaày ñuû naêng löïc, neân trình baøy giaùo lyù quyeát ñònh thaønh töïu trong luaän cuûa mình, maø noùi keä: Sa-moân Cuø-ñaøm haõy laéng nghe Luaän ta coù noùi "toång thaønh töïu" Tuy ngaøi coøn ôû trong phieàn naõo Mai sau giaûi thoaùt töï nhieân thaønh. Sau khi noùi keä roài, Tieân A-la-la laïi noùi: –Phaøm moãi chuùng sinh coù hai phaàn: Moät laø boån taùnh, hai laø bieán hoùa. Hôïp hai phaàn naøy goïi laø chuùng sinh. –Boån taùnh laø gì? Töùc laø nguõ ñaïi. Nguõ ñaïi laø gì? Ñoù laø ñòa, thuûy, hoûa, phong vaø khoâng ñaïi cuøng ngaõ vaø voâ töôùng goïi laø taùnh Baûn theå. –Bieán hoùa laø gì? Töùc laø caûnh giôùi cuûa caùc caên nhö tay, chaân, noùi naêng, ñi ñöùng qua laïi… vaø phaàn tinh thaàn goïi laø Bieán hoùa. Neáu bieát caùc caûnh giôùi nhö vaäy, goïi laø bieát caûnh giôùi. Bieát caûnh giôùi nghóa laø gì? Laø söï hieåu bieát cuûa ngaõ. Tö duy veà ngaõ nghóa laø gì? Laø söï tö duy cuûa ngöôøi trí. Roài vò aáy noùi keä: Neáu nhö bieát ñöôïc caùc caên traàn Theá laø bieát roõ caùc caûnh giôùi. Caûnh giôùi bieát roõ phaûi theá naøo? Bieát do tö duy cuûa ngöôøi trí. Tieân nhaân A-la-la noùi: –Theá naøo laø tö duy veà ngaõ? Ngöôøi naøy gioáng nhö Tieân Ca-tyø-la vaø ñeä töû cuûa vò aáy cho söï suy löôøng laø caûnh giôùi cuûa yù. Coøn con cuûa Tieân nhaân Ba-xaø-ba-ñeà goïi choã hieåu bieát saâu xa cuûa yù cuõng vaäy. Nhö coù ngöôøi bieát roõ con ngöôøi luoân chòu söï ñau khoå cuûa caûnh sinh, giaø, beänh, cheát moät caùch chaéc chaén, laïi vì ngöôøi khaùc giaûi thích, khieán hoï xa lìa tö duy lyù naøy, thì bieát roõ taát caû caùc phaùp ñeàu voâ töôùng. Tieân nhaân laïi noùi: –Nhaân phieàn naõo laø gì? Laø keû voâ trí tham ñaém caùc nghieäp, nhöõng nghieäp nhö vaäy thuoäc veà nhaân phieàn naõo. Nhaân phieàn naõo ñoù coù boán loaïi. Ngöôøi chöa giaûi thoaùt sinh töû, do vì hoï chöa giaûi thoaùt phieàn naõo. Boán nhaân phieàn naõo laø gì? Moät laø khoâng tin. Hai laø chaáp ngaõ. Ba laø nghi ngôø. Boán laø khoâng xaùc ñònh. 1. Theá naøo laø khoâng tin? Thöôøng laøm traùi ngöôïc, ñaùng leõ hieåu nhö theá naøy, maø ngöôïc laïi khoâng bieát. Nhö vaäy goïi laø khoâng tin. 2. Theá naøo laø chaáp ngaõ? Noùi caùi naøy laø ta, caùi kia chaúng phaûi laø ta, ta noùi nhö theâ naøy, ta laõnh thoï nhö vaäy, ta ñi, ta ñöùng, töôùng ta, thaân ta…. Xöng ta nhö vaäy, maø mình chaúng hay bieát. Nhö vaäy goïi laø chaáp ngaõ.

3. Theá naøo laø nghi ngôø? Ñaây khoâng phaûi laø nghi taát caû maø chæ ôû moät vaät. Nhö cuïc buøn. Nhö vaäy goïi laø nghi ngôø. 4. Theá naøo laø khoâng xaùc ñònh? Nhö vaäy laø ñuùng, phaûi cuõng nhö vaäy, chaúng phaûi cuõng nhö vaäy. Taâm yù töôûng ñeán taát caû caùc nghieäp ñaây laø chuùng, ñaây laø ta, laø ñaây, laø kia … Nhö vaäy goïi laø khoâng xaùc ñònh. Dö taøn nghóa laø chöa bieát choã thuø thaéng, chöa giaùc, baét ñaàu giaùc, chöa chöùng töï taùnh, hay môùi chöùng bieát, goïi laø dö

taøn. Theá naøo laø khoâng coù phöông tieän? Ngöôøi khoâng coù trí tueä thì khoâng bieát ñöôïc phöông tieän. Do khoâng coù phöông tieän, khoâng theå trình baøy. Nhö vaäy goïi laø khoâng coù phöông tieän. Theá naøo laø nhieãm tröôùc? Nghóa laø ngöôøi voâ trí ñoái vôùi caùc caûnh ñöôïc thaáy, nghe, caûm xuùc vaø hieåu bieát lieàn sinh taâm tham nhieãm; hoaëc yù tham ñaém, hoaëc thaân tham ñaém, hoaëc khaåu tham ñaém; hoaëc yù nghieäp tham ñaém taát caû caûnh giôùi. Vôùi nôi khoâng neân tham ñaém maø meâ hoaëc tham ñaém, nhö vaäy goïi laø nhieãm tröôùc. Theá naøo laø sa ngaõ? Nghóa laø ta laø choã kia, choã kia laø ta. Neáu coù yù nghó tö duy nhö vaäy, goïi laø sa ngaõ. Do nhaân duyeân ñoù rôi vaøo phieàn naõo, goïi laø voâ ñöùc, goïi laø voâ trí, goïi laø naêm choã khoå naõo khoâng vui. Choã khoâng vui goïi laø haéc aùm, ngu si, ñaïi si vaø hai taïp truï laø naêm choã. Sao goïi laø haéc aùm? Nghóa laø löôøi bieáng. Sao goïi laø ngu si? Nghóa laø sinh töû. Sao goïi laø ñaïi si? Nghóa laø haønh duïc. Taïi sao? Taïi ñaây giaû söû nhö coù baäc ñaïi ñöùc maø vaãn coøn bò meâ hoaëc khoâng bieát tænh ngoä. Cho neân goïi laø ñaïi si. Hai taïp truï nghóa laø giaän vaø hôøn; laïi hai taïp truï coøn goïi laø treã naõi vaø bieáng nhaùc. Chuùng sinh bò voâ minh khoâng bieát nhö vaäy ñeå tu, neân si meâ chìm ñaém trong naêm choã naøy, ôû trong bieån khoå phieàn naõo thuaän theo doøng sinh töû. Ta nghe, ta bieát, ta thaáy, ta laøm roài daïy cho ngöôøi khaùc laøm, ta ñaït ñeán nhö vaäy. Do taâm nhö vaäy, do yù nhö vaäy, ñöa chuùng ta ñeán choã luaân hoài trong bieån phieàn naõo. Boán thöù nguyeân nhaân treân, noù raøng buoäc quaán chaët chuùng sinh trong phieàn naõo, maø noùi laø khoâng nhaân quaû! Ñaïi ñöùc Cuø-ñaøm, Ngaøi phaûi bieát caùc vieäc nhö vaäy. Roài Tieân A-la-la noùi keä: Neáu ngöôøi muoán ñaït ñeán chaùnh kieán Töù thieàn thanh tònh nôi giaûi thoaùt Neáu taâm hieåu roõ trí kia roài Chaân Thaùnh, phi Thaùnh ñeàu bieát roõ. Phaân bieät nhö treân caàn thoâng suoát Nhö vaäy goïi laø hieåu töù thieàn Caùc haønh voâ haønh ñeàu xaû boû Ngöõ vaên ngoân töï ñeàu khoâng coøn. Ñaïi phaïm caûnh trôøi laø choán aáy Tuyeân döông phaïm haïnh ôû traàn gian Neáu ai giöõ troïn phaùp moân naøy Seõ ñöôïc sinh veà trôøi Ñaïi phaïm. Luùc baáy giôø Boà-taùt nghe Tieân A-la-la noùi lôøi nhö vaäy, Ngaøi laïi hoûi phöông phaùp thöïc haønh: –Neáu thöïc haønh caùc phöông tieän thì ñeán coõi naøo vaø döïng tònh haïnh, tu haønh, caàn

phaûi haønh choã naøo vaø phaùp gì? Xin Toân giaû vì toâi giaûi thích taát caû. Luùc aáy Tieân A-la-la caên cöù nghóa “toân theå” trong toång luaän cuûa mình, ñem giaûi thích ñaày ñuû cho Boà-taùt nghe: –Naøy Nhaân giaû Cuø-ñaøm, phaøm ngöôøi muoán tu haønh caàn phaûi rôøi boû cung ñieän, theo haïnh ngöôøi xuaát gia khaát thöïc ñeå soáng, phaùt theä nguyeän roäng lôùn, giöõ gìn giôùi haïnh, ñôøi soáng ñaïm baïc, aåm thöïc y phuïc, ñoà nguû nghæ phaûi bieát thích nghi hoaøn caûnh, soáng moät mình ôû nôi vaéng veû. Theo söï hieåu bieát cuûa toâi thì trong caùc luaän coù daïy: “Thaáy caùc sai laàm cuûa tham duïc, saân haän, ngu si vaø caàn phaûi laùnh xa. Ñieàu phuïc caùc caên, xa lìa duïc voïng, nhaäp vaøo chaùnh ñònh höôûng nhieàu khoaùi laïc ñi vaøo Sô thieàn. Baáy giôø ôû nôi vaéng laëng xa lìa caùc duïc, khoâng coøn aùc phaùp, phaân bieät sinh ly, töùc chöùng Sô thieàn. Ñöôïc Sô thieàn roài trôû laïi töø duy phaân bieät nhö vaäy, laàn laàn ñöôïc an laïc. Ñaõ ñöôïc an laïc roài, laïi truï trong ñònh

vaéng laëng, do nöông vaøo söùc ñònh naøy, yù laïi caøng xa lìa tham duïc saân haän..., caøng xa lìa phieàn naõo, taâm ñöôïc hoan hyû, caøng hoan hyû thì trí tueâi laïi caøng theâm taêng tröôûng, luùc aáy lieàn sinh leân cung ñieän Phaïm thieân. Ñaõ sinh vaøo coõi Phaïm thieân roài, laïi tö duy phaân bieät theá naøy: Caûnh giôùi naøy seõ laøm roái loaïn trí tueä cuûa ta caàn phaûi loaïi tröø. Loaïi tröø caûnh giôùi naøy roài lieàn chöùng Nhò thieàn, taâm raát hoan hyû. Taâm ñaõ ñöôïc hoan hyû roài, laïi thaáy hoan hyû laøm roái loaïn taâm, neân caàu mong soáng caûnh giôùi toát ñeïp hôn, töùc sinh leân coõi trôøi Quang aâm. Ñaõ ñeán coõi Quang aâm roài, ñöôïc thoï laïc ôû ñaáy, hoï muoán xa lìa söï vui söôùng ñoù; sau khi xa lìa söï vui söôùng naøy, lieàn chöùng Tam thieàn. ÔÛ trong Tam thieàn hoaøn toaøn khoaùi laïc, maø caùc coõi trôøi Bieán tònh ôû ñaây caøng leân cao laïi caøng thuø thaéng, neáu coù theå xaû boû laïc thuù naøy, khoâng caûm thoï, khoâng meâ ñaém töùc laø taâm ñaõ xaû boû ñöôïc caùc thöù khoå vui, lieàn chöùng Töù thieàn. Nhö vaäy ôû caûnh giôùi naøy taát caû khoå vui vaø taâm chaáp ñeàu bò xaû boû. Laïi coù ngöôøi, taâm hoï khoâng thoûa maõn Töù thieàn, neân caàu phaùp giaûi thoaùt, muoán vöôït qua quaû baùo Töù thieàn, trong taâm tö duy quaùn saùt, thaáy chuùng sinh trôøi Quaûng quaû coõi Töù thieàn trí tueä thoâ thieån." Vò Tieân laïi noùi: –Ngöôøi naøy tö duy nhö vaäy roài, sau khi xuaát ñònh thaáy saéc thaân cuûa mình coù caùc tai hoïa, ñau khoå, muoán xaû boû saéc thaân caàu trí tueä toái thaéng, neân phaùt taâm xa lìa caûnh Töù thieàn. Ngöôøi naøy xaû boû caùc caûnh giôùi thieàn ñònh, tieáp tuïc caàu caûnh giôùi toát ñeïp hôn, maø phaùt taâm gioáng nhö khi phaùt taâm xaû boû caùc duïc voïng nhö vöøa noùi ôû tröôùc. Do vì muoán xaû boû saéc thaân thoâ, maø phaùt taâm xa lìa Töù thieàn nhö vaäy. Luùc baáy giôø hoï phaân tích caùc saéc töôùng trong thaân theå troáng khoâng, khoâng coù ranh giôùi, ñoái vôùi taát caû saéc töôùng töø noäi thaân cho ñeán caây coái ngoaïi caûnh, phaân tích taát caû vaät chaát thaønh hö khoâng khoâng coù giôùi haïn. Phaân tích taát caû saéc chaát thaáy roõ raøng troáng khoâng, khoâng coù giôùi haïn nhö vaäy, töùc laø chöùng ñöôïc caûnh giôùi thuø thaéng. Keä noùi: Coõi trôøi Ñaïi phaïm thaät nhieäm maàu Taát caû voâ ngoân, thöôøng voâ töôùng Ngöôøi trí baûo raèng nhaân giaûi thoaùt Coøn goïi ñoù laø quaû Nieát-baøn. Luùc aáy Tieân A-la-la noùi keä naøy roài, laïi baïch Boà-taùt: –Thöa Nhaân giaû Cuø-ñaøm, ñaây laø caûnh giaûi thoaùt vaø phöông tieän ñaït ñeán caûnh giaûi thoaùt cuûa toâi, nay toâi vì Nhaân giaû thuyeát minh moät caùch roõ raøng. Theo nhö lôøi trình baøy cuûa toâi, neáu Nhaân giaû ñoái vôùi phaùp naøy sinh taâm hoan hyû, Ngaøi coù theå laõnh thoï.

Roài vò Tieân noùi keä: Thanh tònh giaûi thoaùt phaùp nhö ñaây Ta ñaõ bieát roài nay quaûng dieãn Nhaân giaû taâm yù neáu hoan hyû Xin Ngaøi theo ñaây maø nhaän laáy. Tieân A-la-la laïi noùi: –Thuôû xöa coù caùc Tieân nhaân Kyø-xa (nhaø Tuøy dòch Caàu Thaéng), Tyø-du-xaø-na (nhaø Tuøy dòch Ly Bieät Naõo), Ba-la-xa-la (nhaø Tuøy dòch Tha Tieãn) vaø moät soá caùc Tieân nhaân khaùc ñoàng ca ngôïi phaùp giaûi thoaùt naøy, cuõng ñoàng tu phöông phaùp naøy maø ñöôïc giaûi thoaùt. Nhaân giaû laø baäc Tröôïng phu ñaïi trí, coù khaû naêng tu taäp phaùp moân naøy. Neáu Ngaøi chòu tu taäp seõ ñöôïc quaû baùo giaûi thoaùt toát ñeïp. Khi aáy Boà-taùt nghe Tieân

nhaân A-la-la noùi phaùp moân thanh tònh, neân laõnh thoï thöïc haønh, muoán laøm haïnh Sa-moân, muoán caàu quaû Sa-moân, cho neân thöïc haønh phaùp moân naøy, lieàn chöùng ñöôïc. Boà-taùt khi nghe phaùp moân naøy töø Tieân A-la-la noùi ra tin töôûng thöïc haønh khoâng chuùt choáng traùi. Ngaøi cuõng chaúng noùi: “Ta ñaõ bieát tröôùc”, chæ thoï trì phaùp, tö duy tinh taán, phaùt sinh yù chí kieân coá caàu quaû baùo toát ñeïp. Khi Ngaøi chöùng ñöôïc caûnh giôùi toát ñeïp aáy, cuõng khoâng sinh taâm ngaõ maïn cheâ bai vò Tieân aáy. Nhöng, Ngaøi töï suy nghó: “Chaúng rieâng gì Tieân A-la-la coù ñöùc tin, Ta cuõng coù ñöùc tin nhö vaäy! Chaúng rieâng gì Tieân A-la-la coù haïnh tinh taán, Chaùnh haïnh tam-muoäi vaø Trí tueä tam- muoäi… Ta cuõng coù caùc haïnh… trí tueä cuõng laïi nhö vaäy. Ngaøy nay Ta seõ caàu chöùng ñöôïc phaùp nhö Tieân A-la-la ñaõ chöùng, roài phaân tích roõ raøng cho ngöôøi nghe ñeå hoï ñaït ñöôïc caûnh giôùi toát ñeïp ñoù.” Boà-taùt theo söï hieåu bieát maø thöïc haønh, ñaõ chöùng ñöôïc taát caû phaùp haïnh do Tieân A- la-la chæ baûo. Nhöng Boà-taùt tu phaùp moân naøy khoâng laáy laøm khoù nhoïc, chæ trong moät thôøi gian ngaén Ngaøi ñaõ chöùng moät caùch troïn veïn. Roài theo choã tu chöùng cuûa mình thuyeát minh moät caùc thoâng suoát, gioáng nhö Tieân A-la-la khoâng khaùc gì caû. Roài Boà-taùt ñeán tröôùc Tieân A-la-la thöa: –Baïch Toân giaû A-la-la, Ngaøi caên cöù vaøo phaùp trí tu chöùng cuûa mình, roài noùi laïi cho ngöôøi khaùc nghe, phaûi chaêng phaùp giôùi ñoù caàu sinh caûnh giôùi Voâ töôûng? Boà-taùt vöøa döùt lôøi, Tieân A-la-la laïi ñaùp: –Thöa Tröôûng laõo Cuø-ñaøm, phaùp trí nhö vaäy toâi ñaõ thaät chöùng, trình baøy laïi cho ngöôøi khaùc moät caùch thoâng suoát roõ raøng. Boà-taùt laïi noùi: –Thöa Toân giaû toâi ñöôïc nghe giaùo phaùp cuûa Ngaøi, y nhö lôøi Ngaøi daïy, toâi tin hieåu vaø thöïc haønh ñaõ chöùng ñöôïc phaùp aáy roài. Neáu ngöôøi trí bieát thöïc haønh vaø caàu sinh caûnh giôùi aáy, cuõng khoâng xaû boû phöông phaùp naøy. Nhöng theo yù cuûa toâi, thì phaùp naøy tuy vi dieäu nhöng chöa ñaït ñeán choã roát raùo. Taïi sao? Vôùi söï quaùn saùt tö duy, theo yù toâi cho raèng phaùp naøy coøn coù khi bieán ñoäng. Nhöng baûn taùnh cuûa caûnh giôùi naøy noù laø nhö vaäy, tuy ñaõ bieát trí naøy laø voâ trí, laïi phaùt sinh caùc phaùp khaùc. Tuy Toân giaû noùi: “Ta ñöôïc giaûi thoaùt thanh tònh.” Neáu phaùp giaûi thoaùt aáy do phaân bieät quaùn saùt môùi coù, thì ñoù chæ laø phaùp nhaân duyeân, neân gaëp duyeân thì noù phaùt sinh trôû laïi, chaúng phaûi chaân thaät giaûi thoaùt. Gioáng nhö haït gioáng gieo khoâng phaûi muøa, hoaëc khoâng hôïp thôøi tieát, hoaëc khoâ nöôùc, hoaëc khoâng gaëp möa, thì tieàm taøng trong ñaát khoâng naûy maàm. Neáu haït gioáng gieo ñuùng muøa, ñoä aåm thích hôïp, ñaày ñuû caùc duyeân… hoøa hôïp, phaùt sinh. Nay ñaây cuõng vaäy, chæ vì voâ trí chaáp tröôùc nghieäp aùi, khi xaû boû ñöôïc caùc thöù phaân bieät chaáp tröôùc nghieäp aùi

naøy, cho laø ta ñöôïc giaûi thoaùt. Nhöng coøn chaáp ta giaûi thoaùt thì ñeàu phaûi xaû, töùc phaûi xaû caùc aùi do voâ trí, nghieäp khoâng coù choã keát hôïp. Tuy hôn caûnh giôùi Töù thieàn ôû tröôùc, nhöng chöa phaûi laø choã chaân thaät. Heã coøn phaân bieät laø coøn chaáp ngaõ, nhöõng vi teá aáy do ba vieäc maø coù. Töø caùc thöù phieàn naõo vi teá naøy, laïi chaáp coù moät caûnh giôùi voâ taùc duïng rieâng bieät vaø chaáp laáy tuoåi thoï laâu daøi, noùi raèng ta ñaõ giaûi thoaùt. Roài Ngaøi

noùi keä: Do caùc tai hoïa raát vi teá Neân thoï duïng thaân khoâng taùc duïng Kieáp soá thoï maïng thaät laâu daøi Laïi chaáp cho laø ta giaûi thoaùt. Boà-taùt laïi noùi: –Theo nhö Toân giaû ñaõ noùi ôû tröôùc "Ta ñaõ xaû ngaõ". Ñaõ noùi "Ta ñaõ xaû ngaõ", thì khoâng goïi laø "chaân thaät xaû ngaõ". Neáu coøn caên cöù, coøn phaân bieät laø chöa giaûi thoaùt, thì khoâng theå noùi laø khoâng coøn nhieàu ñau khoå. Do vaäy phaûi bieát, choã coù nhieàu khoå khoâng theå noùi ñoù laø choã "voâ ngaõ giaûi thoaùt". Coù ngaõ laø coù khoå, khoâng theå taùch rôøi ra ñöôïc. Cuõng nhö aùnh löûa vaø söùc noùng, söùc noùng khoâng theå taùch rôøi aùnh saùng löûa, aùnh saùng löûa khoâng theå taùch rôøi söùc noùng. Theå cuûa hai thöù rieâng nhau, tröôùc khoâng nay hôïp laïi maø coù thì khoâng ñuùng. Ngaõ ñaõ nhö vaäy thì taát caû khoå naõo cuõng vaäy. Giaûi thoaùt coõi naøy ñeå ñaït ñeán coõi kia, roài bò coõi kia raøng buoäc, do vì trí chaáp laáy caûnh giôùi. Hoï dieät heát saéc chæ coøn coù thöùc, hoï bieát coù ngaõ thöùc töùc laø höõu, do coù höõu neân khoâng ñöôïc goïi laø giaûi thoaùt. Vì caûnh giôùi thaønh töïu cuûa ngaõ coù hôn keùm. Nhö vaäy coù theå bieát caûnh giôùi toát ñeïp maø hoï mong caàu laø theá. Do vì nghóa naøy, chaúng caàn phaûi phaân bieät ñaâu laø ngaõ hay chaúng phaûi ngaõ, nhö goã nhö vaùch, gôõ boû töøng lôùp laïi choàng leân töøng lôùp. Ngöôøi coù trí neân tö duy veà ngaõ, ñeàu buoâng xaû taát caû caûnh giôùi ñeå ñöôïc töï lôïi. Roài Ngaøi noùi keä: Thöù töï caùc lôùp ñeàu buoâng boû Nhö vaäy môùi laø xaû caûnh giôùi Taát caû caên traàn ñeàu xaû heát Theá laø töï lôïi vôùi töï tha. Baáy giôø, trong ñoà chuùng cuûa Tieân A-la-la coù moät ñeä töû baïch Boà-taùt: –Ñaïi ñöùc Cuø-ñaøm, Ngaøi ñeán ñaây khieán choã ôû cuûa chuùng toâi ñeàu ñöôïc toát ñeïp vaø coù taùm ñieàu ñöôïc töï taïi. Boà-taùt hoûi: –Nôi naøy coù töï taïi gì? Khi aáy Tieân A-la-la caét ngang, baûo ñeä töû: –Con chôù suy nghó ñeán vieäc naøy. Vì lyù do gì? Töï taïi nghóa laø ñoái taát caû söï vieäc coù khaû naêng quyeát ñònh, khoâng leä thuoäc vôùi ngöôøi khaùc, khoâng theo baïn beø, thaân mình töï chöùng caûnh an ñònh môùi sinh hoan hyû. Boà-taùt ñaùp: –Töï taïi khoâng phaûi vaäy. Tieân A-la-la hoûi: –Vaäy vieäc aáy theá naøo? Boà-taùt lieàn ñaùp: –Töï taïi khoâng phaûi nhö vaäy, khoâng phaûi nhö vaäy.

Tieân A-la-la laïi noùi: –Nhaân giaû cöù trình baøy, khoâng ñöôïc noùi lôøi uaån khuùc. Boà-taùt noùi: –Neáu y nhö lôøi Toân giaû noùi, thì haïnh naøy khoâng coøn luaân hoài hay sao? Tieân A-la-la laïi hoûi: –Nhaân giaû vì côù gì ñöa ra caâu hoûi nhö vaäy? Boà-taùt ñaùp: –Ngaøy nay taâm toâi nhaøm chaùn söï sinh muoán caàu hoûi choã chaân chaùnh. Tieân A-la-la noùi: –Naøy Nhaân giaû Cuø-ñaøm, Ngaøi muoán nghe chaêng, toâi seõ vì Ngaøi maø noùi. Muoán khai hoùa theá gian goïi ñoù laø ngaõ, chæ coù danh töø maø khoâng sinh khoâng giaø, khoâng thoaùi khoâng laïi, khoâng trong khoâng ngoaøi, khoâng tröôùc khoâng sau goïi ñoù laø ngaõ. Töï taïi laø coù theå vaøo trong luaân hoài, ôû trong sinh töû cuõng khoâng taïm döøng. Noù laø phaùp vaø phi phaùp, trôøi vaø taát caû caùc coõi, coù theå ñi xa, coù theå taïo thaønh chieác thuyeàn, ngoài treân chieác thuyeàn naøy coù theå vöôït qua bieån thaúm, löu chuyeån qua laïi, hay taïo sinh töû, cuõng hay bieán hoùa, töï taïi toái thaéng, toái dieäu toái ñaïi, laøm chuû theá gian giaùo hoùa taát caû. Boà-taùt hoûi: –Bieán hoùa nhö theá coù gì laøm baèng chöùng khoâng? Tieân A-la-la noùi: –Nghe lôøi hoûi cuûa

Nhaân giaû chaéc chaén Ngaøi khoâng chaáp nhaän giaùo nghóa maø toâi vöøa noùi, hoaëc hieän giôø Nhaân giaû taâm khoâng ham thích nöõa. Boà-taùt noùi: –Ta khoâng coù vieäc aáy. Tieân A-la-la noùi: –Ñaïi ñöùc Cuø-ñaøm chôù coù nghi ngôø, tuøy theo yù cuûa Ngaøi, maø luaän thuyeát chuû tröông cuûa mình kheùo tö duy thaâm nhaäp, ñeå töï soi saùng. Neáu töï hieåu bieát thì khoâng bò keû khaùc löøa doái, khoâng nghe theo nghóa lyù khaùc. Chöùng ñöôïc nhö vaäy goïi laø töï lôïi, ngöôøi khaùc khoâng baèng. Neáu taâm khoâng quyeát ñònh, theo caùc luaän sö khaùc maø chaáp nhaän giaùo phaùp cuûa hoï, thì trí tueä cuûa Ngaøi seõ bò toån giaûm. Nhaân giaû nghe phaùp cuûa toâi, ñoái vôùi moãi phaùp, haõy ñoïc tuïng tö duy chaân chaùnh, quaùn saùt yù nghó saâu xa, xeùt choã hieåu bieát cuûa mình coù ñieàu gì nghi ngôø tuøy yù hoûi, toâi seõ maø giaûi thích cho Ngaøi. Boà-taùt laïi noùi: –Theo nhö lôøi noùi cuûa Toân giaû, coù khaû naêng taïo taùc bieán hoùa ra theá gian laø baäc Töï taïi. Ñoái vôùi vaán ñeà naøy toâi coù nghi ngôø. Tieân A-la-la noùi: –Theo yù Nhaân giaû cho nghóa naøy khoâng ñuùng sao? Boà-taùt laïi noùi: –Toâi thaáy khoâng ñuùng! Tieân A-la-la noùi: –Vì sao khoâng ñuùng? Boà-taùt laïi noùi: –Lyù do laø taïi sao nguyeân nhaân naøy chæ coù moät? Neáu nhö trôøi Töï taïi bieán hoùa taïo taùc ra theá gian, thì caùc phaùp chaúng ñöôïc theo thöù lôùp cuøng nhau phaùt sinh nhö trong hieän taïi. Voøng phieàn naõo khoâng neân theo thöù lôùp nhö vaäy maø chuyeån. Leõ ra taâm chuùng sinh khoâng caàn ham lôïi maø töï nhieân ñöôïc lôïi. Leõ ra moät chuùng sinh khoâng bò nhieàu ñau khoå.

Leõ ra chuùng sinh trong theá gian cuùng döôøng trôøi Töï taïi nhö cuùng döôøng cha meï, ngoaøi ra chö Thieân khaùc khoâng ñöôïc cuùng döôøng. Ngöôøi baàn cuøng leõ ra khoâng ñöôïc noùi nhöõng lôøi huûy nhuïc cuûa hoï, vì nghieäp thieän aùc ñeàu do vò aáy, neân chuùng sinh khoâng caàn nöông töïa, khoâng caàn tìm caàu, khoâng caàn taïo taùc. Ngöôøi ñôøi khoâng caàn suy nghó coù trôøi Töï taïi hay khoâng coù trôøi Töï taïi. Ngöôøi ñôøi phaân bieät theá naøy: “Neân coù taïo taùc hay khoâng taïo taùc?” Neáu khoâng coù taïo taùc caùc nghieäp thì leõ ra töï nhieân seõ ñöôïc quaû baùo. Trôøi Töï taïi do tu taäp khoå haïnh ñeå thaønh Töï taïi. Neáu chuùng sinh theá gian cuõng thöïc haønh nhö vaäy, thì taát caû chuùng sinh ñoù cuõng ñeàu goïi trôøi Töï taïi hay sao? Neáu trôøi Töï taïi voâ nhaân maø töï nhieân thaønh trôøi Töï taïi. Nhö vaäy chuùng sinh khaép nôi cuõng laø trôøi Töï taïi. Neáu chuùng sinh khoâng do töï taïi kieán laäp, thì khoâng ñöôïc goïi laø coù töï taïi, ñaâu ñöôïc goïi laø trôøi Töï taïi thaønh laäp chuùng sinh. Tieân A-la-la taùn thaùn Boà-taùt: –Ñaïi ñöùc Cuø-ñaøm trí tueä cao xa, tieáp nhaän caùc luaän, kheùo trình baøy roõ raøng. Noùi toùm laïi, toaøn theå ñeàu do trí löïc phaân bieät hieåu bieát cuûa Ngaøi, neân thaáy con ñöôøng ñeå thaønh töïu chaân thaät moät caùch bình ñaúng. Xin Ngaøi vì toâi trình baøy, chôù neân töø nan laãn tieác phaùp baûo. Boà-taùt laïi noùi: –Ta phaûi cuùng döôøng Toân giaû. Tieân A-la-la noùi: –Tieân nhaân coù nhieàu haïng laøm sao Nhaân giaû cuùng döôøng heát ñöôïc. Nhöng ngaøy nay Nhaân giaû ñaõ laø baäc Thöôïng thuû, Ngaøi cuõng neân nhaän laõnh söï cuùng döôøng cuûa caùc Tieân nhaân. Boà-taùt laïi noùi: –Xin Toân giaû vì ta giaûi thích yù nghóa naøy. Tieân A-la-la noùi: –Haøng Tieân nhaân thaät ra hôn taát caû theá gian, nhöng trong soá hoï chöa haún ñaõ sinh ra tröôùc.

Nhaân giaû coù trí tueä saâu xa, xin Ngaøi kheùo tö duy: Nghieäp coù tröôùc hay thaân coù tröôùc? Boà-taùt hoûi: –Nghóa naøy nhö theá naøo? Tieân A-la-la noùi: –Vaán ñeà naøy raát nan giaûi! Taïi sao? Neáu nghieäp coù tröôùc chaúng phaûi thaân coù tröôùc, thì leõ ra khoâng thoï thaân, thaân khoâng taïo nghieäp, maø nghieäp khoâng töï sinh ra nghieäp, thì ai taïo ra nghieäp naøy? Neáu thaân coù tröôùc chaúng phaûi nghieäp coù tröôùc, thì khoâng coù nghieäp. Neáu khoâng coù nghieäp, thì taïi sao laïi coù chuùng sinh (do nghieäp) thoï thaân? Caùi gì coù khaû naêng khai hoùa theá gian, thì caùi aáy khoâng hö hoaïi, nhaát ñònh thöôøng toàn, bò giöõ maõi trong ba coõi. Ñoù laø nguoàn goác sinh ra chuùng sinh, sinh ra töï thaân. Neáu khoâng do trôøi Töï taïi sinh thì taát caû chuùng sinh yeâu meán saéc thaân, töï noù seõ ñaày ñuû. Neáu töï noù ñaày ñuû, thì ñoái vôùi moïi nôi leõ ra phaûi töï coù. Boà-taùt noùi: –Nhö ngöôøi beänh caàu löông y chöõa trò, Ta khoâng vaán naïn nghóa naøy nöõa. Luùc baáy giôø coù moät Tieân nhaân khoå haïnh laø ñeä töû cuûa Tieân A-la-la, baïch Boà-taùt: –Hay thay Cuø-ñaøm! Theo nhö lôøi noùi cuûa Toân sö toâi, xin khoâng neân naïn vaán, nhö yù nghóa cuûa thaày toâi noùi, haõy chaáp nhaän khoâng neân tranh caõi vì vieäc laøm nhö vaäy khoâng coù

lôïi ích. Nhaân giaû neân nhaän laõnh lôøi Toân sö toâi. Boà-taùt laïi noùi: –Ta chaúng vaán naïn laøm gì, chæ muoán hoûi giaùo phaùp aáy truyeàn thöøa aáy nguoàn goác nhö theá naøo ñeå bieát söï thaät. Tieân nhaân khoå haïnh noùi: –Nhaân giaû tuøy nhaân duyeân maø thoï laõnh giaùo phaùp aáy, seõ chöùng ñöôïc chaân lyù. Neáu nghi ngôø giaùo phaùp vaø tranh luaän, thaät laø phi phaùp, vò lai seõ maéc toäi. Khi aáy vò Tieân khoå haïnh, ñeä töû cuûa A-la-la noùi keä: Phaøm ngöôøi thöa hoûi, khi nghe phaùp Taâm yù khoâng loaïn nghóa môùi thoâng Neáu nhö nghi ngôø loøng cheâ traùch Ñoù laø soi moùi caïnh tranh nhau. Hai ñaøng tìm loãi sinh oaùn haän Töùc giaän hôn thua lôøi noùi xaáu Ngöôøi trí muoán tröø loãi khaåu nghieäp Noùi lyù, khoâng yù tranh hôn thua Nghò luaän muoán hôn goïi laø tham Tranh danh, só nhuïc haï ñoái phöông Nhieàu lôøi chæ trích, thaønh loãi lôùn Dua nònh nghe theo, sinh kieâu haõnh. Saân taâm ngaõ maïn, toäi chöôùng taêng Huûy baùng cuøng nhau tranh phaûi traùi, Ñieàu phaûi chaúng laøm, laøm ñieàu traùi Tranh caõi vôùi nhau thaønh oaùn haän. Baáy giôø Boà-taùt nghe keä naøy roài, noùi vôùi vò Tieân khoå haïnh: –Ñuùng vaäy! Loãi cuûa söï tranh caõi khoâng theå noùi heát. Nhöng Ta chæ muoán tìm nguoàn goác truyeàn trao cuûa vieäc thaønh töïu nhö theá naøo, chöù khoâng phaûi tranh caõi taän cuøng. Khi Boà-taùt noùi nhö vaäy, Tieân nhaân khoå haïnh vaãn chöa vöøa yù. Tieân A-la-la noùi: –Ñaïi ñöùc Cuø-ñaøm, ñoái vôùi con ñöôøng giaûi thoaùt naøy Ngaøi chaúng thích sao? Giaùo phaùp nhö ñaây laø tuøy duyeân khoâng coù nguoàn goác? Boà-taùt ñaùp: –Khi muoán caàu quaû giaûi thoaùt phaûi tìm hieåu nhö theá? Luùc aáy vò ñeä töû cuûa Tieân nhaân A-la-la laïi noùi: –Thöa Sa-moân Cuø-ñaøm, Nhaân giaû caàu quaû giaûi thoaùt maø boû giaùo phaùp chuùng toâi, chæ nhoïc thaân voâ ích maø thoâi! Boà-taùt ñaùp: –Ngöôøi caàu caùi vui voâ thöôøng ôû theá gian coøn khoù, huoáng gì caàu giaûi thoaùt khoâng trôû laïi! Vò ñeä töû cuûa Tieân nhaân A-la-la laïi baïch: –Nhaân giaû noùi khoâng trôû laïi, vaäy laø thöôøng ñi maõi. Boà-taùt ñaùp: –Nôi ta ñi ñeán theo yù muoán, nay ñaõ ñaït ñöôïc thì

trôû laïi laøm gì? Tieân A-la-la noùi: –Khoâng ñi ñeán choã kia maø cuõng chaúng trôû laïi choã naøy, thì khoâng ñöôïc hay sao? Boà-taùt noùi:

–Vieäc nhö vaäy thaät laø hy höõu! Toân giaû tröôùc coù noùi: “Coù thoï laáy ñôøi sau.” Sau baây giôø laïi noùi khoâng trôû laïi? Tieân A-la-la ñaùp: –Thaät ñuùng nhö lôøi Nhaân giaû noùi, thaät laø quaù hy höõu! Theå chaân nhö tòch tónh, khoâng baét ñaàu, khoâng keát thuùc, khoâng coù giôùi haïn, khoâng tröôùc khoâng sau, ñi khoâng xaùc ñònh hoaït ñoäng, hình theå khoâng cuøng taän. Nhöng do vò thaày voâ töôùng, oâng chuû thieàn ñònh taïo ra. Ñoù laø Ñaïi Phaïm thieân. Boà-taùt laïi noùi: –Ta xin hoûi Ñaïi Tieân Toân giaû, ñeán kieáp hoaïi taát caû vaïn vaät treân coõi ñaïi ñòa naøy nhö röøng ruù, nuùi Tu-di… cho ñeán cung ñieän trôøi Ñeá Thích, taát caû ñeàu bò kieáp hoûa ñoát chaùy. Luùc ñoù coõi trôøi Ñaïi phaïm ôû choã naøo? Laø gì? Teân gì? Laøm sao coù noùi naêng? Quaû baùo coâng ñöùc laøm sao toàn taïi? Laøm sao khi kieáp hoaïi vaïn vaät ñeàu bò tieâu dieät, taïi sao trôøi Ñaïi phaïm khoâng bò thieâu ñoát? Luùc baáy giôø Tieân A-la-la cöôøi nhaït laëng thinh, nhöng ñeä töû cuûa vò aáy laïi baïch Boà- taùt: –Nhaân giaû laø baäc trí tueä hôn heát, taïi sao Nhaân giaû khoâng bieát chö Tieân trong quaù khöù ñaõ chöùng ñöôïc Thaùnh ñaïo hay sao? Caùc Toân giaû Tieân nhaân ñoù laø Ba-la-xa-la, Phaû- la-ñoïa-a-tu-leâ-da, Baït-ñaø-na, Ca-ñoá-baø-ñaø-na, Ñaø-na-ñaït-ña, Ñaït-lôïi-ña-na-da, Baøn-giaù- la-ba-ñeå, A-sa-ñaø, Baït-ma-ñaït-ña, Na-haàu vöông töû Da-da-ñeå, Thieàu-ba-leâ, Ba-la-baø- giaù-na, Tyø-ñeà-a, Xaø-na-ca, A-baøn-ñeå-quoác-la-ñeå-ñeà-baø, Xaø-kyø-xa-tyø-da, Ñeà-tyø-la, Tyø- ñaø-ha-tyø-da, Baø-noâ, Ñeà-baø-da-na, Neâ-sa-ña-na-da, Da-nhaõ-da-na, Ni-da-baït-ñoâ, Ha-leâ- ñeå, Baït-xa-la-baø-haàu… Taát caû caùc Tieân nhaân nhö vaäy, vaøo trong aùnh saùng maët trôøi maø chöùng Thaùnh ñaïo. Luùc baáy giôø Boà-taùt baûo Tieân nhaân: –Nay ngöôøi noùi vaøo trong aùnh saùng maët trôøi caàu giaûi thoaùt. Nghóa naøy nhö theá naøo? Vaäy Ta neân leã baùi caùc vò aáy, nhöng thaät ra Ta khoâng chaáp nhaän söï töï taïi nhö theá. Khi Boà-taùt noùi lôøi aáy roài, trong taâm suy nghó: “Giaùo phaùp cuûa Tieân A-la-la khoâng phaûi laø giaùo phaùp roát raùo.”, neân taâm Ngaøi chaúng vui. Vò ñeä töû cuûa Tieân A-la-la ñoaùn ñöôïc yù Boà-taùt, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy baïch Boà- taùt: –Ngaøy nay Nhaân giaû ñaõ vöôït ra ngoaøi giaùo phaùp naøy, yù laïi muoán caàu phaùp giaûi thoaùt hôn nöõa. Boà-taùt ñaùp: –YÙ Ta nguyeän muoán chöùng ñöôïc phaùp nhö theá naøy: Khoâng phaûi ñaát, khoâng phaûi nöôùc, khoâng phaûi löûa, khoâng phaûi gioù, khoâng phaûi hö khoâng, khoâng phaûi saéc, khoâng phaûi thanh, khoâng phaûi höông vò, khoâng phaûi xuùc, khoâng phaûi töôùng, khoâng an vui, khoâng sôï seät, khoâng cheát, khoâng beänh, khoâng giaø, khoâng sinh, khoâng phaûi coù, khoâng phaûi laø khoâng coù, khoâng thöôøng, khoâng phaûi khoâng thöôøng, khoâng duøng ngoân ngöõ dieãn taû, khoâng coù giôùi haïn. Roài Ngaøi noùi keä: Khoâng coøn loãi sinh, giaø, beänh, cheát Khoâng ñaát, nöôùc, gioù, löûa vaø khoâng Vöôït khoûi ba coõi khoâng thaày daïy Thöôøng tònh töï nhieân ñöôïc giaûi thoaùt. Khi Tieân A-la-la nghe keä roài, laïi baïch Boà-taùt:

–Thöa Nhaân giaû Cuø-ñaøm, ngaøy nay bao nhieâu phaùp toâi töï chöùng, ñoái vôùi ngöôøi khaùc toâi ñaõ trình baøy moät caùch roõ raøng. Ngaøy nay, Nhaân giaû cuõng

chöùng ñöôïc phaùp naøy, ñoái vôùi ngöôøi khaùc trình baøy phaùp ta ñaõ chöùng. Nhaân giaû ñaõ chöùng ñöôïc cuõng coù theå laøm thaày trong ñaïi chuùng naøy nhö ta ñang laøm thaày trong ñaïi chuùng naøy vaäy. Cuø-ñaøm ngaøy nay coù theå cuøng ta ñoàng taâm, hai chuùng ta laõnh ñaïo ñaïi chuùng naøy, giaùo hoùa chæ daïy hoï. Luùc baáy giôø Tieân A-la-la tuy ôû ñòa vò thaày nhöng ñoái xöû vôùi Boà-taùt moät caùch bình ñaúng, töï phaân nöûa toøa ngoài cho Boà-taùt, cuùng döôøng Boà-taùt, tuøy theo nhu caàu cuûa Boà-taùt, Tieân A-la-la cung caáp moät caùch ñaày ñuû, heát söùc laáy laøm vui möøng, voâ cuøng sung söôùng traøn ngaäp chaâu thaân khoâng theå töï cheá. Luùc aáy Boà-taùt töï suy nghó: “Giaùo phaùp naøy khoâng theå ñöa ngöôøi ñaït ñeán Nieát-baøn, cuõng khoâng xa lìa caùc duïc voïng vöôït khoûi phieàn naõo, cuõng khoâng phaûi thieàn ñònh tòch tònh, dieät heát caùc laäu, chöùng thaàn thoâng, laïi cuõng khoâng töï giaùc ngoä vaø giaùc ngoä cho ngöôøi khaùc thöïc hieän haïnh Sa-moân, chaúng coù theå dieät tröø caùc phieàn naõo aùc. Taïi sao? Tu phaùp naøy, chæ sinh leân coõi Phi töôûng ñeå roài laïi taïo nghieäp. Neân bieát phaùp naøy chaúng laø ñaïo quaû cuøng cöïc roát raùo.” Suy nghó nhö vaäy, Boà-taùt lieàn töø bieät Tieân A-la-la maø ra ñi. Coù keä: Boà-taùt suy nghó caùc phaùp naøy Trong taâm khoâng theå hoan hyû laém Bieát chaúng vöôït ñeán choã cöùu caùnh Töø giaõ La-la ñi taàm ñaïo. Luùc baáy giôø ñoà chuùng cuûa vò Tieân A-la-la noùi lôøi taïm bieät cuøng chia tay Boà-taùt: –Caàu nguyeän Nhaân giaû, nôi naøo Ngaøi ñi ñeán luoân luoân ñöôïc moïi söï an laønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.